

Vergaderjaar 2023–2024

27 858

Gewasbeschermingsbeleid

E

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 9 februari 2024

De leden van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit¹ hebben kennisgenomen van de op 24 november 2023 door de Europese Commissie voorgestelde verordening COM(2023)739 tot wijziging van bijlage II bij Verordening (EG) nr. 396/2005 van het Europees Parlement en de Raad wat de maximumgehalten aan residuen van thiacloprid in of op bepaalde producten betreft.² De leden van de fracties van de BBB en GroenLinks-PvdA hadden naar aanleiding daarvan een aantal vragen en opmerkingen. De fractieleden van de PvdD sloten zich aan bij de door de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie gestelde vragen.

Naar aanleiding hiervan is op 8 januari 2024 een brief gestuurd aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

De Minister voor Medische Zorg heeft op 8 februari 2024 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
De Boer

¹ Samenstelling:

Kroon (BBB), Oplaat (BBB) (*voorzitter*), Kemperman (BBB), Jaspers (BBB), Van Knapen (BBB), Kluit (GroenLinks-PvdA), Janssen-van Helvoort (GroenLinks-PvdA), Fiers (GroenLinks-PvdA), Thijssen (GroenLinks-PvdA), Recourt (GroenLinks-PvdA) (*ondervoorzitter*), Van Ballekom (VVD), Meijer (VVD), Klip-Martin (VVD), Rietkerk (CDA), Prins (CDA), Aerdts (D66), Van Meenen (D66), Van Kesteren (PVV), Visseren-Hamakers (PvdD), Baumgarten (JA21), Janssen (SP), Holterhues (CU), Dessing (FVD), De Vries (SGP), Perin-Gopie (Volt), Van Rooijen (50PLUS), Van der Goot (OPNL)

² COM(2023)739.

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Den Haag, 8 januari 2024

De leden van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit hebben met belangstelling kennisgenomen van de op 24 november 2023 door de Europese Commissie voorgestelde verordening COM(2023)739 tot wijziging van bijlage II bij Verordening (EG) nr. 396/2005 van het Europees Parlement en de Raad wat de maximumgehalten aan residuen van thiacloprid in of op bepaalde producten betreft.³De leden van de fracties van de BBB en GroenLinks-PvdA hebben naar aanleiding daarvan een aantal vragen en opmerkingen. De fractieleden van de PvdD sluiten zich aan bij de door de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie gestelde vragen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie

Thiacloprid is een veelgebruikt gewasbeschermingsmiddel in de landbouw en oefent zijn werking uit op het zenuwstelsel van de bladvreemde en zuigende insecten die het middel innemen. De goedkeuring is niet verlengd naar aanleiding van het advies van de Europese Autoriteit voor Voedselveiligheid (EFSA). Het voorliggende voorstel voor een Verordening van de Raad beoogt de maximumgehalte aan bestrijdingsmiddelenresiduen (MRL's) voor thiacloprid te verlagen na de niet-verlenging van de goedkeuring ervan, met uitzondering van bepaalde MRL's die gebaseerd zijn op gebruik buiten de EU.

De leden van de BBB-fractie vragen waarom er een verschil lijkt te zijn bij het meten van de veiligheidsnormen voor het genoemde middel tussen binnenlandse producten en producten van buiten de EU. Zou het niet logisch zijn om dezelfde standaarden toe te passen op alle producten die op de Europese markt worden gebracht? Hoe wordt de effectiviteit van de invoertoleranties voor het genoemde middel beoordeeld? Zijn deze toleranties adequaat om de gezondheid van consumenten te beschermen?

De fractieleden van de BBB stellen dat in de praktijk het verbouwen van voedsel in de EU duurder gaat zijn dan in het buitenland. Thiacloprid is een krachtig middel dat 1 tot 2 keer per jaar gebruikt wordt om het gewenste resultaat te behalen. Het alternatieve middel wordt 3 tot 4 keer gebruikt, wat voor meer arbeidsuren zorgt en dus hogere productiekosten. Deze kosten worden doorberekend aan de klant. Dit leidt tot een hogere prijs van lokaal, in de EU, geproduceerd voedsel tegenover geïmporteerd voedsel van buiten de EU.

Wordt deze benadering van het vaststellen van MRL's en het verschil daarvan voor ingevoerde producten en producten geproduceerd in de EU in overeenstemming geacht met de algemene principes van EU-regelgeving? Hoe wordt ervoor gezorgd dat geen concurrentievervalsing plaatsvindt tussen binnenlandse en ingevoerde producten?

³ COM(2023)739.

Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie

Het valt de fractieleden van GroenLinks-PvdA op dat er met dit voorstel een ongelijk speelveld mogelijk lijkt te worden voor boeren binnen en buiten de EU. Daarover hebben deze leden enkele vragen.

Bent u het met de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie eens dat het goed is dat de EU het gebruik van thiacloprid heeft teruggebracht ter bescherming van burgers en de leefomgeving? Zo ja, bent u het met deze leden eens dat deze bescherming ook goed zou zijn voor burgers in andere delen van de wereld? Zo niet, kunt u onderbouwen waarom burgers en de leefomgeving in andere delen van de wereld minder bescherming verdienen dan die in de EU? Zo ja, kunt u aangeven welke rol deze verordening hierin kan spelen?

Kunt u aangeven welke oneerlijke concurrentie uit het voorstel voort kan komen voor boeren in Europa? Mist de Europese Unie hier een kans om zijn marktmacht in te zetten om betere landbouwpraktijken elders ook voor elkaar te krijgen en zo gelijk productiespeelveld tussen producenten binnen en buiten de EU te bevorderen? Zo ja, op welke wijze kan deze verordening daarvoor ingezet worden en moet de verordening dan aangepast worden?

De leden van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag uiterlijk 26 januari 2024.

Voorzitter van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
G.J. Oplaat

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR MEDISCHE ZORG

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 8 februari 2024

Op 8 januari jl. hebben de Eerste Kamer fracties van de BBB en GroenLinks-PvdA vragen gesteld aan de Minister van LNV over een Verordening tot wijziging van de maximumgehalten aan residuen van thiacloprid. Dit onderwerp valt onder de beleidsverantwoordelijkheid van de Minister voor MZ, daarom worden de vragen door mij beantwoord.

Voorts maak ik van de gelegenheid gebruik uw Kamer te informeren over recente ontwikkeling in het Europees Parlement. Op 17 januari jl. heeft het Europees Parlement een ontwerp-resolutie aangenomen waarin bezwaar wordt gemaakt tegen de goedkeuring van het voorstel voor thiacloprid. De Europese Commissie wordt verzocht het voorstel voor de verordening in te trekken, een nieuw ontwerp voor te leggen waarin alle MRL's voor thiacloprid verlaagd worden tot de detectielimiet voor alle toepassingen en alle aanvragen voor invoertoleranties te weigeren.

De Minister voor Medische Zorg,
P. Dijkstra

Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie

Vraag

De leden van de BBB-fractie vragen waarom er een verschil lijkt te zijn bij het meten van de veiligheidsnormen voor het genoemde middel tussen binnenlandse producten en producten van buiten de EU. Zou het niet logisch zijn om dezelfde standaarden toe te passen op alle producten die op de Europese markt worden gebracht? Hoe wordt de effectiviteit van de invoertoleranties voor het genoemde middel beoordeeld? Zijn deze toleranties adequaat om de gezondheid van consumenten te beschermen?

Antwoord

Er zijn geen verschillen in de veiligheid van binnenlandse producten en producten van buiten de EU. Voor alle in Europa toegelaten middelen gelden Maximale Residu Limieten (MRLs) die in principe voor alle producenten dezelfde zijn. Verordening (EG) Nr. 396/2005 biedt de mogelijkheid voor derde landen om, als de landbouwkundige praktijk in dat derde land tot een ander residuniveau leidt, een MRL (importtolerantie) aan te vragen voor residuen van in de EU verboden pesticiden of voor een andere hoogte van de MRL. Deze importtolerantie wordt toegekend als uit risicoanalyse blijkt dat de residuen van de gebruikte stof geen risico voor de voedselveiligheid opleveren. Het is waar dat een afwijkend toelatingsbeleid van gewasbeschermingsmiddelen afbreuk doet aan volledig gelijke concurrentie verhoudingen. Dit is echter, net als afwijkende klimaatomstandigheden, sociale standaarden en andere landbouwmethoden, onlosmakelijk verbonden met het principe van de handel in producten wereldwijd.

Vraag

Wordt deze benadering van het vaststellen van MRL's en het verschil daarvan voor ingevoerde producten en producten geproduceerd in de EU in overeenstemming geacht met de algemene principes van EU-regelgeving? Hoe wordt ervoor gezorgd dat geen concurrentievervalsing plaatsvindt tussen binnenlandse en ingevoerde producten?

Antwoord

Uit het advies van EFSA blijkt dat de betreffende importtoleranties voor thiacloprid veilig zijn voor consumenten⁴. Zoals hierboven beschreven staat de wetgeving het vaststellen van veilige importtoleranties toe; het is wettelijk gezien niet mogelijk om deze importtoleranties en Codex MRLs dan toch te verlagen. Dit zou ook in strijd zijn met de verplichtingen van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) om producten die aan de veiligheidsnormen te voldoen niet te weren.

Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie

Vraag

Bent u het met de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie eens dat het goed is dat de EU het gebruik van thiacloprid heeft teruggebracht ter bescherming van burgers en de leefomgeving? Zo ja, bent u het met deze leden eens dat deze bescherming ook goed zou zijn voor burgers in andere delen van de wereld? Zo niet, kunt u onderbouwen waarom burgers en de leefomgeving in andere delen van de wereld minder

⁴ Europese Autoriteit voor voedselveiligheid, «Statement on the short-term (acute) dietary risk assessment and evaluation of confirmatory data for certain maximum residue levels (MRLs) for thiacloprid», EFSA Journal 2023;21(3):7888

bescherming verdienen dan die in de EU? Zo ja, kunt u aangeven welke rol deze verordening hierin kan spelen?

Antwoord

Ik ben het met de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie eens dat dat het goed is dat goedkeuring van de werkzame stof thiacloprid in gewasbeschermingsmiddelen in de EU niet is verlengd. Uiteraard verdienen de burgers en de leefomgeving in derde landen net zoveel bescherming als binnen de EU. Het is echter niet aan de EU om te bepalen hoe derde landen vormgeven aan de verplichting om de leefomgeving en de burgers te beschermen. Landen buiten de EU hebben hun eigen wet- en regelgeving om te beoordelen of gewasbeschermingsmiddelen al dan niet op de markt mogen worden gebracht. Deze landen zullen daarbij rekening houden met bijvoorbeeld hun consumptiepatroon en de landbouwkundige, klimatologische, milieukundige en geografische omstandigheden die in dat land van toepassing zijn. Daardoor is het mogelijk dat in landen buiten de EU andere gewasbeschermingsmiddelen op de markt zijn dan in de EU, zonder dat dit per definitie betekent dat het beschermingsniveau in die landen lager ligt.

Vraag

Kunt u aangeven welke oneerlijke concurrentie uit het voorstel voort kan komen voor boeren in Europa? Mist de Europese Unie hier een kans om zijn marktmacht in te zetten om betere landbouwpraktijken elders ook voor elkaar te krijgen en zo gelijk productiespeelveld tussen producenten binnen en buiten de EU te bevorderen? Zo ja, op welke wijze kan deze verordening daarvoor ingezet worden en moet de verordening dan aangepast worden?

Antwoord

Ten aanzien van eventuele oneerlijke concurrentie die voorstellen zoals die van thiacloprid met zich mee zouden kunnen brengen ondersteun ik het voornemen van de Europese Commissie om «groene diplomatie» in te zetten om «de uitbanning van in de Europese Unie niet langer goedgekeurde werkzame stoffen van gewasbeschermingsmiddelen te bevorderen en het gebruik van stoffen met een laag risico en alternatieven voor gewasbeschermingsmiddelen wereldwijd te stimuleren». Daarnaast zal de Europese Commissie «nadenken over manieren om milieuaspecten in acht te nemen bij de beoordeling van aanvragen voor invoertoleranties voor stoffen die in de EU niet langer zijn goedgekeurd, rekening houdend met de normen en -verplichtingen van de WTO». Het is de juiste weg dat de Europese Commissie met deze voorstellen komt om dit knelpunt aan te pakken, daarbij rekening te houden met de afspraken die in het WTO-verdrag zijn gemaakt en de vertegenwoordigers van de derde landen als voorwaardige gesprekpartners tegemoet te treden. Het eenzijdig opleggen van productievoorwaarden past hierbij niet.